

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Rocafort
Emplaçament	En una feixa, en el PK 1 de la BV-1224
Alçada:	407

Coordenades:

Latitud:	41.71519
Longitud:	1.92282
UTM Est (X):	410393
UTM Nord (Y):	4618715

Classificació

Número de fitxa	08182 - 47
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Colgada per la vegetació
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A006000020000OH
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	ds., 25/06/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al peu mateix d'una feixa de conreu de farratge per al bestiar, davant del castell de Rocafort, per sota de la carretera que mena des del Pont de Vilomara a Rocafort. Està envoltada per una mata (*Pistacia lentiscus*) de grans dimensions. És una construcció aïllada, de planta circular, de 2,50 metres de diàmetre interior. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. Ha perdut algunes pedres del voladís i la terra del recobriment exterior. El gruix dels murs és de 60 cm. Els brancals o muntants són rectes, ben escairats, amb una única llinda. La porta mesura 1,20 metres d'alçada per 0,70 metres d'amplada. Disposa de dues obertures a mena d'espitlleres que permet la ventilació i l'entrada de la llum, per la banda de llevant i per l'oest. Al seu interior conserva dos tinells que mesuren 33 x 35 cm i 35 x 40 cm respectivament. La barraca està orientada al sud.

Degut a que està completament envoltada de vegetació, per a la seva descripció s'ha utilitzat parcialment la fotografia realitzada el 12 de desembre de l'any 2008, obtinguda a partir de l'Observatori del Paisatge.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3043. Precisament, la tercera fotografia (Drac Verd de Sitges), extreta d'aquest projecte, permet veure la construcció, a l'any 2008. S'observa que no estava tan colgada per la vegetació com en la visita feta durant la realització d'aquest Mapa.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

